

ROMÂNIA
Avocatul Poporului
Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

*Domnului Nelu Tătaru, Ministrul Sănătății
Ministerul Sănătății*

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE NR. 17.257 / 24. SEP. 2020.

RECOMANDARE
NR. 159 din 24. SEP. 2020...

referitoare la respectarea art. 49, art. 34 și art. 32 din Constituția României privind
protecția copiilor și tinerilor, dreptul la ocrotirea sănătății, respectiv dreptul la
învățătură

Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Brașov, s-a sesizat din oficiu, în temeiul art. 16 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatului Poporului, republicată, după ce în data de 14 noiembrie 2019 a fost publicat un articol în mass-media care prezenta faptul că: **„lunar, la medicii pediatri de la Spitalul Județean „Fogolyán Kristóf” din Sfântu Gheorghe ajung până la cinci cazuri noi de copii diabetici. Problematika nu este nouă, însă specialiștii covasneni atrag atenția că lipsa de medici diabetologi pediatri îngreunează drumul micuților spre sănătate.”** (<https://covasnamedia.ro/social/medicii-pediatri-covasneni-ingrijorati-de-cresterea-numarului-de-copii-diabetici>).

„Sunt din ce în ce mai mulți. În anul acesta nu a fost lună în care să nu vină unul sau două cazuri la noi. În ultima vreme, sunt foarte, foarte multe cazuri. (...) Nu e din cauza alimentației. Diabetul zaharat, de tip 1, este o boală genetică a sistemului imunitar, nu este din cauza stilului de viață. (...) Nu avem în evidență toate cazurile, dar majoritatea vin la noi”, a declarat într-o conferință de presă, medicul specialist pediatru dr. Fodor Fruzsina Katalin.

În județul Covasna nu există diabetolog pediatru, susțin medicii spitalului județean, dar problema este una la nivel național.

Având în vedere aspectele sesizate în presă, conform aprobării Avocatului Poporului, Biroul Teritorial Brașov al instituției Avocatul Poporului a întreprins demersuri scrise către **Spitalul Județean de Urgență „Dr. Fogolyán Kristóf”** din municipiul Sfântu Gheorghe, județul Covasna, către **Direcția de Sănătate Publică Covasna**, către **Secretarul General** din cadrul **Ministerului**

Sănătății, respectiv către Centrul Medical de Evaluare, Terapie, Educație medicală specifică și Recuperare pentru copii și tineri "CRISTIAN ȘERBAN" Buziaș.

I. Prin adresa nr. 6286/27.12.2019, **Direcția de Sănătate Publică Covasna** ne-a comunicat următoarele:

1. Față de tendința crescătoare a numărului de cazuri de diabet zaharat la nivel național, în județul Covasna se observă o tendință descrescătoare.
2. Conform informațiilor comunicate de către specialiștii diabetologi din Spitalul Județean „Dr. Fogolyán Kristóf” din municipiul Sfântu Gheorghe, în anul 2019 s-a constatat din nou o oarecare creștere a numărului de cazuri.
3. În anul 2019, la sfârșitul lunii noiembrie au fost luate în evidență 43 de cazuri de bolnavi de diabet în cazul copiilor – dintre care 24 din mediul urban și 19 din mediul rural, de asemenea, până în luna noiembrie a anului 2019 au fost înregistrate 12 cazuri noi de diabet la copii.
4. În mod evident, ***pentru tratamentul copiilor cu diabet zaharat ar fi benefice serviciile unor medici care sunt specializați atât în diabetologie cât și în pediatrie însă Ordinul nr. 905/03.08.2019 pentru modificarea anexei la Ordinul Ministrului Sănătății Publice nr. 1509/2008 privind aprobarea Nomenclatorului de specialități medicale, medico-dentare și farmaceutice pentru rețeaua de asistență medicală emis de Ministerul Sănătății și publicat în Monitorul Oficial nr. 677/18.08.2017, nu prevede o asemenea dublă specializare.***
5. Până la modificarea acestui ordin, soluția de tratare a copiilor cu diabet zaharat nu poate fi gestionată decât prin formarea unor echipe de medici diabetolog-pediatru.
6. Din fericire numărul relativ redus de cazuri în județul Covasna nu face imposibilă această soluție nici măcar în condițiile în care specialitatea de diabetolog este o specializare lipsă în sine.
7. În acest sens conducerea Spitalului Județean „Dr. Fogolyán Kristóf”, probabil la inițiativa medicilor diabetologi și pediatri existenți, trebuie să facă demersuri pentru atragerea de medici tineri în această specialitate.
8. În această chestiune însă dat fiind faptul că spitalul, nefiind în subordinea Direcției de Sănătate Publică, ci în cea a Consiliului Județean, D.S.P. Covasna nu poate interveni în mod direct, însă poate și va face recomandări în acest sens către conducerea Spitalului Județean.

II. În baza aprobării Avocatului Poporului, în data de 10 februarie 2020, a fost efectuată o anchetă la nivelul **Spitalului Județean de Urgență „Dr. Fogolyán Kristóf”** din municipiul Sfântu Gheorghe în vederea obținerii informațiilor solicitate în scris de la unitatea sanitară (nota nr. 812/31.01.2020 – 1804/31.01.2020).

În urma anchetei efectuate, în baza documentelor puse la dispoziție și în urma discuțiilor purtate cu domnul András-Nagy Róbert, managerul spitalului, concluziile au fost următoare:

1. La nivelul Spitalului Județean de Urgență „Fogolyán Kristóf” din municipiul Sfântu Gheorghe sunt ocupate 3 posturi de specialitate diabetolog, însă ***nu există nici unul de diabetolog-pediatru***: sunt angajați 3 diabetologi, respectiv 6 medici pediatri, dintre care unul se ocupă de cazurile copiilor diagnosticați cu diabet;
2. ***Etapele pe care pacientul minor trebuie să le parcurgă în vederea prescrierii tratamentului de către medicul specialist, începe ca prim pas cu consultarea minorului de către medicul pediatru, după care copilul este îndrumat la specialistul diabetolog în scopul prescrierii insulinei (dacă este cazul), fiind astfel nevoie de o dublă programare în vederea primirii tratamentului;***
3. Specializarea de diabetolog pediatru există la nivel național, însă problema prezentată se datorează ***lipsei medicilor rezidenți înscriși la această specializare***, numărul acestora fiind foarte scăzut;

4. Numărul cazurilor de diabetici cu diagnosticul stabilit la nivelul spitalului pentru anii 2018-2019 este următorul: în anul 2018 – 20.773 (cazuri acute și cronice), 2019 – 21.222 (cazuri acute și cronice) dintre care, la data efectuării anchetei exista un număr de 130 de copii tratați și monitorizați la nivelul spitalului;
5. În anul 2018 potrivit datelor statistice comunicate ulterior anchetei, au fost diagnostizați cu diabet de tip 1: 62 cazuri; cu diabet tip 2: 263 cazuri, din totalul de 335 de cazuri de pe secția de diabetologie; în anul 2019 au fost diagnostizați cu diabet de tip 1: 56 cazuri, cu diabet de tip 2: 272 cazuri din totalul de 336 de cazuri de pe secția de diabetologie;
6. Numărul cazurilor declinate de la celelalte spitale din județul Covasna către Spitalul Județean de Urgență „Dr. Fogolyán Kristóf” din mun. Sfântu Gheorghe în anul 2018: 5 cazuri și în anul 2019: 6 cazuri;
7. Măsurile care pot fi luate în vederea găsirii unei soluții pentru asigurarea serviciilor medicale de diabetologie pediatrică se pot concretiza prin *angajarea specialiștilor* din acest domeniu, **însă numărul acestora la nivel național este una foarte mică.**
8. Potrivit Ordinului nr. 418/2005 pentru aprobarea Catalogului național de programe de studii complementare în vederea obținerii de atestate de către medici, medici dentiști și farmaciști, precum și a Normelor metodologice de organizare și desfășurare a acestora, acesta cuprinde în Anexa nr. I, specializarea de endocrinologie și diabet pediatric, specializări clinice și paraclinice, pentru care există centre de pregătire la București, Cluj-Napoca și Timișoara. Totodată, art. 3 din același ordin prevede că: „CertIFICATELE DE competențe și certificatele de supra-specializări, obținute în baza reglementărilor anterioare, conferă aceleași drepturi ca și atestatele de studii complementare.”

III. Prin adresa nr. 14492/09.07.2020, **Secretarul de Stat din cadrul Ministerului Sănătății** ne-a comunicat următoarele:

1. În prezent Ordinul ministrului sănătății nr. 418/2005 pentru aprobarea Catalogului național de programe de studii complementare în vederea obținerii de atestate de către medici, medici dentiști și farmaciști, precum și a Normelor metodologice de organizare și desfășurare **a acestora se află în proces de revizuire;**
2. În acest sens **au fost solicitate propuneri** din partea instituțiilor de învățământ superior din domeniul sănătății acreditate, precum și din partea comisiilor de specialitate ale Ministerului Sănătății;
3. Problema obezității la copii, precum și a diabetului zaharat la această grupă de vârstă se află în atenția MS, astfel încât să fie creat cadrul legal pentru **înființarea unui atestat de studii complementare în acest domeniu la care să aibă acces atât specialiștii de diabet zaharat, nutriție și boli metabolice, cât și specialiștii pediatri;**
4. În prezent medicii specialiști de diabet zaharat, nutriție și boli metabolice pot acorda asistență medicală de specialitate pacienților din toate grupele de vârstă, acest lucru fiind posibil și după obținerea atestatului susmenționat;
5. În ceea ce privește situația Spitalului Județean de Urgență „Fogolyán Kristóf” din municipiul Sfântu Gheorghe, revine în sarcina conducerii acestei unități sanitare publice asigurarea asistenței medicale de specialitate prin scoaterea la concurs a unui post de medic specialist de diabet zaharat, nutriție și boli metabolice, respectiv prin încheierea unui contract de prestări de servicii cu un astfel de specialist.

În concluzie:

- Ordinul MS. nr. 418/2005 pentru aprobarea Catalogului național de programe de studii complementare în vederea obținerii de atestate de către medici, medici dentiști și farmaciști, precum și a Normelor metodologice de organizare și desfășurare a acestora, care cuprinde în Anexa nr. I,

specializarea de endocrinologie și diabet pediatric, specializări clinice și paraclinice, pentru care există centre de pregătire la București, Cluj-Napoca și Timișoara, însă acesta în baza răspunsului Secretarului de Stat se află în revizuire;

- cu toate că specialiștii de diabet zaharat, nutriție și boli metabolice pot acorda asistență medicală de specialitate pacienților din toate grupele de vârstă, copilul trebuie să facă 2 drumuri la 2 specialiști diferiți, iar din datele comunicate de către autoritățile sesizate rezultă că specialitatea de diabetolog este o specializare lipsă în sine iar celălalt aspect care se datorează lipsei medicilor rezidenți înscrși la această specializare, constituie încă un impediment în tratarea minorilor cu diabet zaharat de către un singur specialist diabetolog pediatru.

IV. Prin adresa nr. 1015/04.09.2020 înregistrată la Biroul Teritorial Brașov din cadrul instituției Avocatul Poporului, Centrul Medical de Evaluare, Terapie, Educație medicală specifică și Recuperare pentru copii și tineri "CRISTIAN ȘERBAN" Buzias prin președintele fondator al Fundației „Cristian Șerban” pentru ajutorarea copiilor bolnavi ne-a comunicat următoarele:

1. Problema ridicată de medicii din județul Covasna, lipsa specialiștilor pediatri-diabetologi, se confirmă, aceasta fiind *o problemă reală și generalizată în aproape întreagă țară*. Deocamdată excepție făcând centrele universitare, care riscă și ele să ajungă în aceeași situație, destul de curând (prin pensionare, îmbolnăvire etc), dacă nu se vor lua măsuri de formare de către Ministerul Sănătății;
2. În prezent, în România există Registrul Național de Diabet al Copilului, realizat anual de către ONROCAD¹ cu concursul multor medici (pediatri și alte specialități din toată țara, care se ocupă nemijlocit de diabetul copilului;
3. **Din cei 68 de medici care au contribuit la Registrul, în anul 2019:**
 - 14 pediatri cu supraspecializare în diabet
 - 4 pediatri cu supraspecializare în endocrinologie pediatrică
 - 8 pediatri fără vreo specializare
 - 42 specialiști diabetologi**Pe județe:**
 - 29 județe nu au niciun pediatru diabetolog
 - 13 județe au pediatru diabetolog din care: 9 județe au câte 1 (unu) – aproape toți cu specializare în diabet sau endocrinologie pediatrică;
 - 4 județe au mai mult de 1 pediatru diabetolog (București, Timiș, Cluj și Iași)La sfârșitul anului 2019, numărul total al copiilor cu diabet în întreagă țară a fost de 3359, dintre care 436 diagnosticați în anul 2019;
4. Numărul total al copiilor cu diabet în județul Covasna este de : 58 din care 14 depistați în anul 2019. Din Registrul Național mai reiese că în județul Covasna în decursul ultimilor 3 ani, numărul copiilor cu diabet nou diagnosticat (majoritatea de tip 1) a oscilat: în anul 2017 – 7; în anul 2018 – 4, în anul 2019 – 14;
5. ***În România numărul pediatrilor cu specialitate sau supraspecializare de diabetolog este periculos de mic, astfel încât este imperios necesară luarea unor măsuri rapide;***
6. O singură soluție suficient de bună este înființarea a unei forme scurte de pregătire în diabet (atestat, supraspecializare competentă) cu durata de 4-6 luni, care să fie efectuată în centre universitare unde mai activează, încă pediatri diabetologi experimentați. Astfel s-a procedat în anul 2002 (cursuri și stagii organizate în București, Cluj, Timișoara și practică de o lună la Centrul Medical „Cristian Șerban”) prin care în urma unui examen final, au obținut supraspecializarea un număr de 20 de pediatri din toată țara.

¹ Organizația Națională Română pentru Ocrotirea Copilului și Adolescentului cu Diabet Zaharat

În funcție de județ, unii au avut și dreptul să prescrie rețete. Toți absolvenții unei asemenea forme scurte ar trebui să poată elibera rețete cu medicație antidiabetică.

În acest context, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituția României și ale art. 15 alin. (1) lit. f), art.15 alin. (2), art. 24 și art. 26 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată;

Pentru realizarea scopului constituțional și legal al Avocatului Poporului și anume apărarea drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile acestora cu autoritățile publice, Avocatul Poporului emite prezenta:

RECOMANDARE

- 1. Ministrul Sănătății**, în exercitarea atribuțiilor conferite de legislația în vigoare, să dispună măsurile necesare pentru asigurarea procedurii de revizuire prompte a Ordinului Ministrului Sănătății nr. 418/2005 pentru aprobarea Catalogului național de programe de studii complementare în vederea obținerii atestatelor de către medici, medici dentiști și farmaciști, precum și a Normelor metodologice de organizare și desfășurare a acestora.
- 2. Ministrul Sănătății**, să analizeze posibilitatea creării unui cadru legal pentru formări scurte de pregătiri atestate de studii complementare în diabet în vederea atragerii medicilor specialiști și primari.
- 3. Ministerul Sănătății** va informa Avocatul Poporului, prin Biroul Teritorial Brașov, cu privire la însușirea recomandării și măsurile dispuse, în termen de 30 de zile de la comunicarea acesteia.

AVOCATUL POPORULUI

București, 22 septembrie 2020

